

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ МАТЕРИНСТВА І
ДИТИНСТВА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність А2 Дошкільна освіта

Галузь знань А ОСВІТА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-правовий захист материнства і дитинства
Викладач (-і)	Скоморовська Ірина Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0665590283
Е-mail викладача	iryna.skomorovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна / заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Вивчення «Соціально-правовий захист материнства і дитинства» спрямований на оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями про особливості системи соціального захисту материнства і дитинства в Україні; нормативної бази, ухвалені в даній сфері; а також, вивчення особливостей соціального захисту таких категорій як діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які перебувають в складних життєвих обставинах тощо. Програма курсу передбачає теоретичне та практичне опанування здобувачами вищої освіти основ педагогічної професії, особливості педагогічної діяльності вихователя ЗДО, його професіоналізму.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Мета навчальної дисципліни</u> – це формування професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО шляхом ознайомлення з системою соціального захисту материнства і дитинства в Україні, а також вітчизняною та міжнародною нормативною базою; формування у майбутніх вихователів загального уявлення про різні категорії дітей, які потребують соціального захисту, недопущення булінгу або іншого виду насилля стосовно вихованців. <u>Цілі вивчення дисципліни:</u> - оволодіти знаннями про охорону материнства і дитинства та соціальний захист дітей; - розкрити вимоги до соціального захисту дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах; - формувати здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з дошкільної освіти; - розвиток навичок самоосвіти, саморозвитку для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	

Фахові компетентності (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (етична компетентність).

Програмні результати навчання:

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні оволодівати такими програмовими результатами навчання:

ПРН-9 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПРН-11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПРН-14 Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПРН-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками;

ПРН-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні	18
Самостійна робота	60

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
5	012 Дошкільна освіта	третій	За вибором
Тематика курсу			
Тема	лекції	практичні	сам.роб
Тема 1. Охорона дитинства і материнства (вступна лекція)	2	2	10/6
Тема 2. Характеристика інституту материнства і дитинства України: історичний аспект	2	4/2	12/14
Тема 3. Охорона материнства і дитинства в Україні	2/2	4/2	16/10
Тема 4. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	2/2	2	10/14
Тема 5. Соціальний захист дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах	2	2/2	14/16
ЗАГ:	12/4	18/6	60/80
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Вид контролю – залік Максимальна оцінка – 100 балів		
Вимоги до письмової роботи	Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене		

	на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).
Семінарські (практичні) заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних занять, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Залік

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: <https://pnu.edu.ua/plozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності

здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)

- Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.)

Ознайомитися з положеннями можна за адресою: <https://efund.pnu.edu.ua/>

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання

- Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)

Ознайомитися із положенням можна за адресою: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Додаткові бали

Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Неформальна освіта

Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)»

Ознайомитися з положеннями можна за адресою: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Бурлака О. Сучасний стан правового регулювання соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства в Україні // Підприємство, господарство і право. 2020. №2. С. 129-133.
2. Бурлака О. Щодо проблеми визначення поняття й особливостей соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства // Підприємство, господарство і право. 2019. №11. С.123-128.
3. Кацьора О.В. Окремі аспекти соціально-правового захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні //Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота». 2017.

Вип.1. С. 121-124.

4. Костишин Е., Грицанюк В., Логвиненко В. Соціокультурні засади материнства та дитинства в українській історичній традиції // Молодь і ринок №11-12 (197-198), 2021. С.67-73.
5. Стешенко В. М. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір : навч. посіб. Харків : Право, 2019. 392 с.
https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_7_copy.pdf
6. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена в рез. (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 груд. 1948 р. Верховна Рада України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015
7. Конституція України : закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
8. Європейська конвенція про здійснення прав дітей : міжнародний документ від 25.01.1996 [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_135.
9. Конвенція МОП Про охорону материнства : міжнародний документ від 28.06.1952 [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_122#Text
10. Концепція безпечного материнства : розпорядження від 29.03.2002 №161-р [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-2002-%D1%80#Text>

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент Ірина СКОМОРОВСЬКА